

12.9.2022

Click or tap here
to enter text.
**IHMISKAUPAN UHRIEN AUTTAMISTA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMISTA VALMISTELEVA
TYÖRYHMÄ**

Aika Tiistaina 6.9.2022 klo 9.00–11.30

Paikka Teams

Läsnä:

Kimmo Halme (pj.)/ SM
Minna Viuhko (siht.)/ STM
Laura Terho (siht.)/ STM

Roope Jokinen/ SM
Sari Karisto/ Helsingin kaupunki
Berit Kiuru/SM
Annika Korpela/ Kuntaliitto
Sari Lampela/ THL
Katri Lyijynen/Auttamisjärjestelmä
Pia Marttila/ Rikosuhripäivystys
Suvi Okkonen/Migri
Miila Pöntinen/UM
Mikko Sipilä/Syyttäjälaitos
Jaana Vuorio/ Migri

Pysyvät asiantuntijat:
Anniina Jokinen
Henna Leppämäki (klo 9.50 alkaen)
Venla Roth
Anni Valovirta

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen 9.06. Työryhmän puheenjohtaja Jari Keinänen oli estynyt osallistumaan kokoukseen, joten varapuheenjohtaja Kimmo Halme / SM toimi kokouksen puheenjohtajana.

2 Asialistan hyväksyminen

Asialista oli lähetetty työryhmälle 31.8.2022. Asialista hyväksyttiin.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo@stm.fi
stm.fi

3 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja oli lähetetty etukäteen (31.8.2022) työryhmälle. Pöytäkirja hyväksyttiin.

4 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi: Lausuntopalaute ja HE:n jatkotyöstö (SM ja STM)

Roope Jokinen kävi läpi HE-luonnoksesta saatua lausuntopalautetta vastaanottolain muutosten osalta. Lausuntoja saatiin vähän yli 40. Lausunnoissa ei noussut esiin mitään radikaalia, ja niissä pääosin kannatettiin tunnistamiseen liittyviä muutosehdotuksia (34, 35 ja 38 §), toipumisajan kumoamista (36 §) sekä auttamisjärjestelmästä poistamista koskevia muutosehdotuksia (38 f §). Lausunnoissa otettiin kantaa myös esimerkiksi vastaanottolain suhteeseen sote-lainsäädäntöön (4 §), auttamisjärjestelmän tehtäviin ja auttamisjärjestelmän ja vastaanottokeskusten/hyvinvointialueiden väliseen yhteistyöhön (33 §) sekä monialaiseen asiantuntijaryhmään (38 c §). Jatkovalmistelussa esitystä täsmennetään lausuntopalautteessa olleiden hyvien huomioiden pohjalta. Mahti-lakia koskevista muutoksista jatketaan keskustelua SM:n ja STM:n välillä.

Sari Karisto totesi, että kaikki, mikä ei ole lainsäädännöllisesti selvää, näkyy lainsoveltamisen tasolla ja heikentää yhteistyön ja onnistumisten mahdollisuuksia. Keskeisin ongelma on siinä, mitä operoidaan auttamisjärjestelmän nimissä silloin kun ihmiset kuitenkin saavat palvelunsa hyvinvointialueelta.

Minna Viuhko, Laura Terho ja Henna Leppämäki kertoivat sosiaalihuoltolain muutosta koskevasta lausuntopalautteesta. Monissa lausunnoissa katsottiin, ettei hyväksikäyttö-termin lisääminen sosiaalihuoltolakiin ole riittävää vaan että sosiaalihuoltolakiin tulisi lisätä ihmiskauppa-termi. STM:ssä on keskusteltu lausuntopalautteesta, ja virkanäkemyksistä kuitenkin on, että esitys menisi eteenpäin samanlaisena kuin lausuntoversiossa mutta että perusteluja vielä täydennetään tältä osin. Ihmiskaupan uhrien nimenomaisella mainitsemisella sosiaalihuoltolaissa ei olisi oikeusvaikutuksia, eikä se istuisi sosiaalihuoltolain systematiikkaan. Tuotiin esiin myös, että vaikka vastaanottolakiin tehdään muutoksia, joissa auttamisen ja rikosprosessin välistä yhteyttä heikennetään, niin ei kai vastaanottolaissaan tarkoiteta ihmiskaupalla muuta kuin sellaista ihmiskauppaa, joka on rikos. Todettiin myös, että asiaa koskeva ohjeistus on paljon ratkaisevampi kuin pykälän sanamuoto ja että hyvinvointialueita on helpompaa ohjeistaa kuin kuntia.

Sari Karisto piti hyvänä sitä, että sosiaalihuoltolaissa käytettäisiin hyväksikäyttö-terminä. Katri Lyijynen pohti, miksi hyväksikäyttö-termin edes lisättäisiin sosiaalihuoltolakiin, jos muutoksella ei ole oikeusvaikutuksia, ja miksi ohjeistusta ei voitaisi antaa jo voimassa olevan lain nojalla. Todettiin, että ohjeistusta on mahdollista antaa voimassa olevan lain nojalla, kuten parhaillaan ollaankin tekemässä, mutta hyväksikäyttö-termin lisääminen antaisi ohjeistukselle lisää selkärankaa. Sari Lampela totesi, että ihmiskaupan uhrin nimeämistä lainsäädännössä on tutkittu valtioissa, joissa on universaali palvelujärjestelmä, ja tämän on havaittu ohjaavan helposti huomiota pois palvelutarpeen arvioinnista. Pia Marttila puolestaan kysyi, eikö ihmiskaupan nimenomainen mainitseminen pikemminkin turvaisi palvelujen saantia.

Anni Valovirta katsoi, että hyväksikäyttö ei ole riittävän täsmällinen termi. Hän myös postoi, onko tarkoituksena, että ihmiskaupasta voitaisiin jättää ohjeistamatta, kun ihmiskauppaa ei mainittaisi nimenomaisesti laissa.

Keskusteltiin siitä, että osassa lausuntoja toivottiin esitykseen lisää lapsivaikutusten arviointia. Todettiin, että lapsivaikutusten arviointi on tehtävä silloin, jos esityksessä ehdotetuilla muutoksilla todella on nimenomaisia vaikutuksia lapsiin. Anni Valovirta ja Anniina Jokinen katsoivat, että sosiaalihuoltolain muutoksella olisi lapsivaikutuksia.

Roope Jokinen kertoi, että hallituksen esitys on tarkoitus antaa viikolla 41. Esityksen valmistelulle on jäljellä pari viikkoa, kun otetaan huomioon SM:n sisäisiin prosesseihin, laintarkastukseen ja käännöksiin varattava aika.

5 Muut asiat

Todettiin, että järjestetään yksi kokous vielä loppuvuodesta. Minna Viuhko kertoi TEMistä terveisiä, että kotoutumislain kokonaisuudistusta koskeva HE annetaan 29.9.2022. HE sisältää ihmiskauppakorvauksia koskevan pykälän.

6 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen 11.17.

Jakelu	Työryhmän jäsenet ja varajäsenet
Liitteet	1) Asialista 2) SM:n lausuntopalautetta koskevat diat